

[Time: 2:30 Hours]

[ Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
  2. Figures to the right indicate full marks.
  3. Draw neat diagrams wherever necessary.

- Q.1 **Attempt any two of the following:** 15
- a) Define the concept of public finance and explain dissimilarities between public and private finances.
  - b) Diagrammatically explain the Principle of Maximum Social Advantage.
  - c) Explain redistributive and anti-inflationary tax policy of the government.
- Q.2 **Attempt any two of the following:** 15
- a) Discuss the various sources of public revenue.
  - b) Explain the merits and demerits of direct taxes.
  - c) Explain the concept of impact, incidence and shifting of taxation with examples.
- Q.3 **Attempt any two of the following:** 15
- a) Discuss the causes of increase in public expenditure.
  - b) Define public budget and explain types of budget.
  - c) What is fiscal federalism? What are the key issues of fiscal federalism?
- Q.4 **Attempt any two of the following:** 15
- a) Explain the organized sector of Indian Money Market.
  - b) Write a note on the role of capital market in economic development.
  - c) Discuss the reforms taken in the Indian Capital Market since 1991 with special reference to secondary market.
- Q.5 (A) State with reasons, whether the following statements are true or false (any four) 8
- i) The primary objective of public finance is to maximize profit.
  - ii) Classical economists were strong supporters of government intervention in the economy.
  - iii) Indirect taxes are difficult to evade.
  - iv) When the burden of a tax is borne by final consumers, it is called backward shifting of a tax.
  - v) Under development of a country is one of the causes of increase in public expenditure.
  - vi) Primary deficit indicates the actual position of the government finances.
  - vii) Chit funds are part of organized Indian Money Market.
  - viii) Investment in mutual funds is a major option in the Indian Capital Market.

- B) Choose the correct answer and rewrite the statement (any seven) 7
- i) Which of the following is not a fiscal tool?
    - a) Taxation      b) Repo rate      c) Public expenditure      d) Public debt
  - ii) According to the “Principle of Maximum Social Advantage” the government has only \_\_\_\_\_ budget.
    - a) Surplus      b) Deficit      c) Balanced      d) unbalanced
  - iii) The term functional finance was coined by
    - a) A.P. lerner      b) J.M. Keynes      c) David Ricardo      d) Adam Smith
  - iv) Which of the following is not a source of non-tax revenue to the government.
    - a) Fee      b) Betterment levy      c) GST      d) Grants
  - v) GST is an example of \_\_\_\_\_.
    - a) Direct tax      b) Indirect tax      c) Both a and b      d) None of the above
  - vi) If elasticity of supply is equal to elasticity of demand the incidence of tax will be \_\_\_\_\_.
    - a) More on buyer      b) More on seller
    - c) equal on both buyer and seller      d) None of the above
  - vii) \_\_\_\_\_ is not an example of unproductive expenditure of the government.
    - a) Expenditure on Defence      b) Expenditure on Law and Order
    - c) Expenditure on interest payment      d) Expenditure on agricultural development
  - viii) Loans for which no promise is made by the government regarding the exact date of maturity is \_\_\_\_\_.
    - a) Irredeemable debt      b) Redeemable debt      c) Productive debt      d) Voluntary debt
  - ix) In India Finance Commission is appointed every \_\_\_\_\_.
    - a) 5 years      b) 4 years      c) 3 years      d) 2 years
  - x) \_\_\_\_\_ are a part of organized money market.
    - a) Finance brokers      b) Loan Companies      c) Commercial Bank      d) Indigenous Bankers
  - xi) Which of the following is not a function of Capital Market.
    - a) Promoting industrial development      b) Mobilisation of savings
    - c) Development of commercial banks      d) None of the above
  - xii) Investor Production fund was set up under SEBI Act for \_\_\_\_\_.
    - a) Investors education      b) Investors complaints      c) both a and b      d) none of the above

(मराठी रुपांतर)

[वेळ: २:३० तास]

[गुण: ७५]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: 1. सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.  
2. उजवीकडील अंक हे पूर्ण गुण दर्शवितात.  
3. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

- प्र.१ खालीलपैकी कोणतेही दोहोंची उत्तरे लिहा. १५
- अ) सार्वजनिक आयव्यय (राजस्व) या संकल्पनाची व्याख्या लिहून सार्वजनिक आयव्यय आणि खाजगी आयव्यय यामधील फरक स्पष्ट करा.
- ब) महत्तम सामाजिक लाभ तत्वाचे आकृतीच्या आधारे स्पष्टीकरण करा.
- क) सरकारचे पुनर्वितरण आणि भाववाद विरोधी कर धोरणाचे स्पष्टीकरण करा.
- प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. १५
- अ) सार्वजनिक प्राप्तीच्या विविध स्रोतांची चर्चा करा.
- ब) प्रत्यक्ष करांचे गुण व दोष स्पष्ट करा.
- क) कराघात, करभार आणि करसंक्रमण या संकल्पनांचे उदाहरणादाखल स्पष्टीकरण करा.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. १५
- अ) सार्वजनिक खर्चातील वाढीच्या कारणांची चर्चा करा.
- ब) सार्वजनिक अंदाजपत्रकाची व्याख्या लिहून अंदाजपत्रकाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- क) संघीय वित्तरेचना म्हणजे काय? संघीय वित्तीय रचनेच्या मुलभूत समस्या कोणत्या ?
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. १५
- अ) भारतीय नाणेबाजाराच्या संघटीत क्षेत्राचे स्पष्टीकरण करा.
- ब) भांडवल बाजाराची आर्थिक विकासातील भूमिका यावर टिप लिहा.
- क) दुय्यम बाजाराच्या विशेष संदर्भात भारतीय भांडवल बाजारात १९९१ पासून हाती घेण्यात आलेल्या सुधारणांची चर्चा करा.

प्र.५ अ) खालील विधाने चूक की बरोबर सकारण सांगा

- महत्तम नफा हे सार्वजनिक आयव्ययाचे (राजस्वाचे) प्राथमिक उद्दिष्ट्य आहे.
- सनातनवादी अर्थशास्त्रज्ञ अर्थव्यवस्थेतील सरकारी हस्तक्षेपाचे कट्टर समर्थक होते.
- अप्रत्यक्ष कर चुकवणे कठीण असते.
- जेव्हा करांचा भार हा अंतिम ग्राहकाकडून सोसला जातो तेव्हा त्याला प्रतिगामी करसंक्रमण असे म्हणतात.
- देशाची अविकसितता हे सार्वजनिक खर्चातील वाढीच्या कारणांपैकी एक असू शकते.
- प्राथमिक तुट हि सरकारची वास्तविक वित्तीय स्थिती निर्देशित करते.
- चिड्डी निधी या संघटीत नाणे बाजाराचा भाग आहेत.
- भारतीय नाणेबाजारात परस्पर निधि हा गुंतवणुकीचा प्रमुख पर्याय आहे.

ब) योग्य पर्यायाची निवड करून वाक्य पुन्हा लिहा. (कोणतेही सात)

i) खालीलपैकी कोणते वित्तीय साधन नाही?

- अ) कर      ब) रिपो दर      क) सार्वजनिक खर्च      ड) सार्वजनिक कर्ज

ii) महत्तय सामाजिक लाभ तत्वानुसार सरकारचे अंदाजपत्रक हे फक्त \_\_\_\_\_ असावे.

- अ) अधिकाचे      ब) तुटीचे      क) संतुलीत      ड) असंतुलीत

iii) कार्यात्मक वित्त हि संकल्पना यांनी पुढे आणली \_\_\_\_\_.

- अ) ऐ. पी. कर्नर      ब) जे. एम. केन्स      क) डेव्हिड रिकार्डो      ड) अँडम स्मिथ

iv) खालीलपैकी कोणता स्रोत हा सरकारचा करेत्तर स्रोत नाही?

- अ) फी (शुल्क)      ब) विशेष आकारणी      क) वस्तु व सेवा कर (GST)      ड) अनुदाने

v) वस्तु व सेवा कर (GST) हे याचे उदाहरण आहे \_\_\_\_\_.

- अ) प्रत्यक्ष कर      ब) अप्रत्यक्ष कर      क) दोन्ही अ व ब      ड) वरीलपैकी नाही

vi) जर पुरवठ्याची लवचिकता ही मागणीच्या लवचिकते बरोबर असल्यास कराचा भार हा \_\_\_\_\_.

- अ) खरेदीदरांवर अधिक असेल      ब) विक्रेत्यावर अधिक असेल  
क) ग्राहक आणि विक्रेते दोघांवर समान असेल      ड) वरिल पैकी नाही

vii) \_\_\_\_\_ हे सरकारच्या अनुत्पादक खर्चाचे उदाहरण नाही

- अ) संरक्षणावरील खर्च      ब) कायदा व सुव्यवस्थेवरील खर्च  
क) व्याजाच्या देण्यांवरील खर्च      ड) शेती विकासावरील खर्च

viii) ज्या कर्जाच्या बाबतीत सरकार परिपक्वतेच्या निश्चित तारखेच्या बाबतीत वचन देत नाही अशी कर्जे म्हणजे \_\_\_\_\_

- अ) अशोध्य कर्ज      ब) शोध्य कर्जे      क) उत्पादक कर्ज      ड) एच्छिक कर्जे

ix) भारतात वित्त आयोगाची स्थापना प्रत्येक \_\_\_\_\_ वर्षांनी होते.

- अ) ५ वर्षे      ब) ४ वर्षे      क) ३ वर्षे      ड) २ वर्षे

- x) \_\_\_\_\_ हे संघटीत नाणेबाजाराचा भाग आहेत.  
अ) वित्तिय दलाल      ब) कर्ज कंपन्या      क) व्यापारी बँका      ड) खाजगी सावकार
- xi) खालीलपैकी कोणते भांडवल बाजाराचे कार्य नाही?  
अ) औद्योगिक विकासाला चालणा देणे      ब) बचती संग्रहीत करणे  
क) व्यापारी बँकांचा विकास      ड) वरीलपैकी नाही
- xii) सेबीच्या कायद्या अंतर्गत गुंतवणूकदार संरक्षण निधिची स्थापना यांकरिता केली गेली \_\_\_\_\_.  
अ) गुंतवणूकदारांचे शिक्षण      ब) गुंतवणूकदारांच्या तक्रारी  
क) दोन्ही अ व ब      ड) वरीलपैकी नाही

\*\*\*\*\*